

KOD UCZNIĄ

KONKURS PRZEDMIOTOWY Z GEOGRAFII DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

ETAP REJONOWY

10 stycznia 2017 r.

Ważne informacje

1. Test składa się z 25 zadań. Masz **90 minut** na ich rozwiązanie. Możesz zdobyć **40 pkt**.
2. Zapisz szczegółowe obliczenia i komentarze do rozwiązań zadań, prezentujące sposób Twojego rozumowania. Możesz korzystać z kalkulatora i linijki.
3. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie lub zaznacz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscach na to przeznaczonych.
Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
5. Pracuj samodzielnie, korzystając z własnej wiedzy i umiejętności!

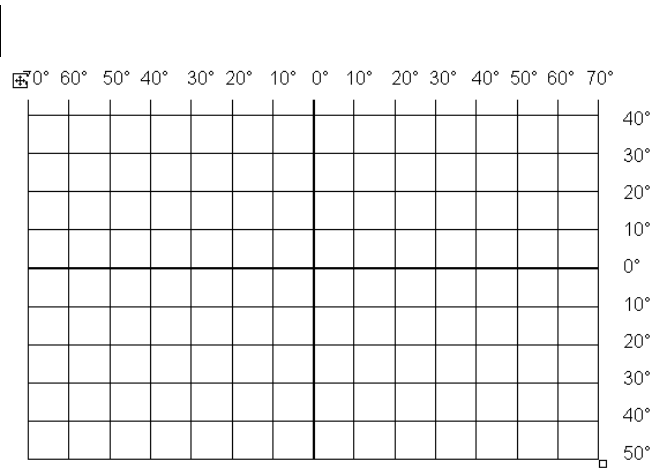
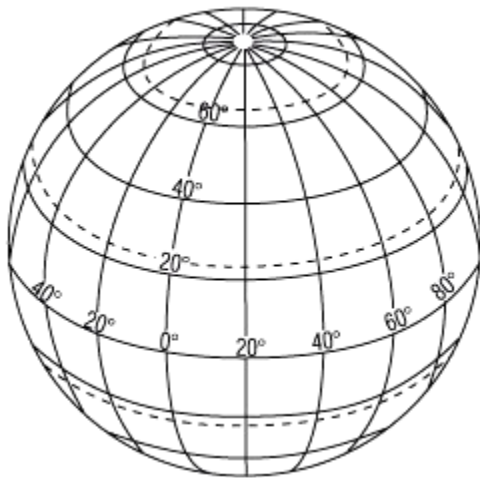
Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1.

(0 – 1p.)

Postaw znak „+” w kratce pod rysunkiem, na którym układ południków i równoleżników tworzy siatkę geograficzną.

Rysunek A

Rysunek B

Zadanie 2.

(0 – 1p.)

Zaznacz skalę mianowaną, której odpowiada skala liczbowa 1 : 330 000.

- a) 1 cm → 33 m
- b) 1 cm → 330 m
- c) 1 cm → 3 300 m
- d) 1 cm → 33 000 m

Zadanie 3.

(0 – 1p.)

Rzeka Obra ma długość 254 km. W jakiej skali zostanie wykonana mapa, na której linia przedstawiająca Obrę będzie miała 50,8 cm długości?

Proszę zapisać obliczenia.

Obliczenia:

Skala mapy (liczbowa):.....

Zadanie 4.**(0 – 2p.)**

Wyobraź sobie, że 9 stycznia 2017 r. o godzinie 23.00 (czasu słonecznego) znajdujesz się w miejscu przecięcia południka 40° W z równoleżnikiem 20° N. Jaka data i która godzina jest w tym samym momencie w punkcie przecięcia południka 80° E z równoleżnikiem 40° N?

Miejsce na obliczenia:

Data:

Godzina:

Zadanie 5.**(0 – 2p.)**

Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiednie kolumny litery oznaczające konsekwencje ruchów Ziemi.

- A. Spłaszczenie Ziemi na biegunach.
- B. Zmiany miejsc wschodu i zachodu Słońca.
- C. Występowanie siły Coriolisa (odchylenie ciał będących w ruchu).
- D. Zmiana długości trwania dnia i nocy w ciągu roku.
- E. Zmiana wysokości Słońca nad horyzontem w momencie górowania.

Konsekwencje ruchu obrotowego	Konsekwencje ruchu obiegowego

Zadanie 6.**(0 – 2p.)**

Dokończ zdania, wybierając A albo B i 1. albo 2.

a) *W dniu 22 czerwca półkula północna jest lepiej oświetlona niż półkula południowa. Słońce góruje w zenicie*

A.	<i>nad zwrotnikiem Raka,</i>	<i>a na północ od koła podbiegunowego północnego trwa</i>	1.	<i>dzień polarny.</i>
B.	<i>nad zwrotnikiem Koziorożca,</i>		2.	<i>noc polarna.</i>

b) *Czas urzędowy Polski oparty jest na czasie*

A.	<i>środkowoeuropejskim,</i>	<i>czyli czasie słonecznym południka</i>	1.	<i>15°E.</i>
B.	<i>wschodnioeuropejskim,</i>		2.	<i>0°.</i>

Zadanie 7.**(0 – 1p.)**

W ilu strefach czasowych położona jest Australia? Uwzględnij wartości podanych skrajnych punktów kontynentu:

- przylądek Jork [10°43'S],
- przylądek Steep Point [113°09'E],
- Przylądek Byrona [153°42'E],
- Przylądek Południowo-Wschodni [39°08'S].

Odpowiedź:

Zadanie 8.**(0 – 2p.)**

Uporządkuj podane w tabeli elementy według podanych kryteriów. Obok elementów wpisz odpowiednie cyfry od 1 do 3.

Kryterium wyznaczenia kolejności	Elementy do uporządkowania
od najmniejszej (1) do największej (3) powierzchni	Afryka..., Ameryka Południowa..., Ameryka Północna
od najmniejszej (1) do największej (3) skali	1:10 000, 1: 100 000, 1: 1 000 000
od miejsca leżącego najbliżej Ziemi (1) do miejsca leżącego najdalej od Ziemi (3)	Neptun, Saturn, Uran

Zadanie 9.**(0 – 1p.)**

Wykreśl te formy, które nie są efektem egzogenicznych procesów kształtujących rzeźbę terenu.

barchan, meander, krater, klif, morena, rów oceaniczny, dolina U-kształtna

Zadanie 10.**(0 – 1p.)**

Podkreśl element, który nie spełnia genetycznego kryterium przyporządkowania. Uzasadnij odpowiedź.

kreda, wapień, granit, gips, piaskowiec, żwir, sól kamienna

Uzasadnienie:

Zadanie 11.**(0 – 2p.)**

Na podstawie danych zawartych w tabeli oblicz:

- a) średnią roczną temperaturę powietrza w Kijowie,
 b) roczną amplitudę temperatury powietrza w Kijowie.

Elementy pogody	Miesiące											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
temperatura [°C]	-5,9	-5,2	0,4	7,5	14,7	17,8	19,2	18,7	13,9	7,5	1,2	-3,5
opady [mm]	39	38	41	45	56	72	74	66	46	44	48	41

Źródło: *Świat w liczbach 2008/2009*, WSiP, Warszawa 2008 r.

Miejsce na obliczenia:

średnia roczna temperatura:

roczna amplituda temperatury:

Zadanie 12.**(0 – 2p.)**

Spośród wymienionych pojęć wybierz te, które pasują do wyjaśnień. Uzupełnij tabelę, wpisując odpowiednie liczby.

a) Wiatr sezonowy wiejący znad oceanu w kierunku lądu. Przynosi opady.	1. monsun zimowy
b) Linie łączące punkty o tej samej sumie opadów atmosferycznych.	2. monsun letni
c) Obszar, z którego wody spływają do danego zbiornika (morza, oceanu).	3. bryza nocna
d) Miejsce na powierzchni skorupy ziemskiej znajdujące się pionowo nad ogniskiem trzęsienia ziemi.	4. izobary
	5. izohiety
	6. izohaliny
	7. dorzecze
	8. zlewisko
	9. system rzeczny
	10. hipocentrum
	11. geocentrum
	12. epicentrum

a	b	c	d

Zadanie 13.**(0 – 1p.)**

Na mapie konturowej podpisz państwa sąsiadujące ze Słowacją.

Źródło: pl.wikipedia.org

Zadanie 14.**(0 – 2p.)**

Oceń prawdziwość podanych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F, jeśli zdanie jest fałszywe.

Czechy mają dwukrotnie większą liczbę ludności niż Słowacja.	P	F
W roku 2004 nastąpił podział Czechosłowacji na dwa odrębne państwa – Czechy i Słowację.	P	F
Czechy i Słowacja mają wspólną walutę (euro).	P	F
Najwyższy szczyt Karpat – Gerlach (2655 m n.p.m.) – znajduje się na terytorium Czech.	P	F

Zadanie 15.**(0 – 2p.)**

A. Na podstawie danych statystycznych z 2014 r., wybranych z tabeli, oblicz współczynnik przyrostu naturalnego podanych państw (wynik podaj z dokładnością do 2 miejsc po przecinku).

Kraj	Powierzchnia w tys. km ²	Liczba ludności w tys.	Urodzenia żywe w tys.	Zgony w tys.	Współczynnik przyrostu naturalnego
Białoruś	207,6	9500	118,8	121,6	
Litwa	65,3	2917	30,3	40,0	
Ukraina	603,6	45000	499,5*	657,0*	

* dane z roku 2013

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny 2013, GUS.

B. Uszereguj państwa w kolejności według gęstości zaludnienia od najniższej do najwyższej.

.....

Zadanie 16.

(0 – 2p.)

Skreśl w podanych zdaniach fałszywe informacje dotyczące Ukrainy lub Białorusi.

- a) Najwyższym pasmem górskim Ukrainy są *Karpaty / Góry Krymskie*.
- b) Najdłuższą rzeką Ukrainy jest *Dniepr / Dniestr*.
- c) Czarnobylska Elektrownia Jądrowa znajduje się na terytorium *Ukrainy / Białorusi*.
- d) Ze stolicy Białorusi Mińska bliżej jest do *Kijowa / Wilna*.

Zadanie 17.

(0 – 1p.)

Intensywna hodowla ryb, skorupiaków, głowonogów i wodorostów, prowadzona w strefie przybrzeżnej mórz i oceanów, nazywana jest

- a) konchikulturą.
- b) marikulturą.
- c) akwaponiką.
- d) akwatechniką.

Zadanie 18.

(0 – 1p.)

Jak się nazywa obszar morza (lub oceanu) sięgający nie dalej niż 12 mil morskich od wybrzeża danego państwa, stanowiący integralną część jego terytorium, na którym obowiązuje prawodawstwo i władza państwa, do którego należy dany odcinek wybrzeża?

Odpowiedź:.....

Zadanie 19.

(0 – 1p.)

U szereguj stolice państw, których nazwy wymieniono poniżej, od położonej najdalej na północ do położonej najdalej na południe.

Kijów, Moskwa, Warszawa, Wiedeń, Wilno

N S

Zadanie 20.

(0 – 2p.)

Z każdego zbioru obiektów geograficznych wykreśl nazwę jednego, który nie znajduje się w kraju sąsiadującym z Polską.

- a) Rzeki: Dniepr, Ren, Pad, Wełtawa.
- b) Góry: Sudety, Alpy, Dolomity, Harz.
- c) Miasta: Kilonia, Grodno, Warna, Kolonia.

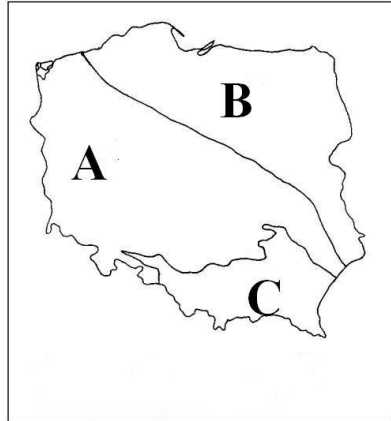
Zadanie 21.**(0 – 2p.)**

Nazwij główne jednostki geologiczno-tektoniczne stykające się w Polsce.

A -

B -

C -

Zadanie 22.**(0 – 3p.)**

Zaznacz znakiem X zdania poprawnie charakteryzujące klimat Polski.

Lp.	Zdania	Odpowiedź
1.	Klimat Polski cechuje duża zmienność pogód.	
2.	W kierunku wschodnim wzrasta kontynentalizm klimatu.	
3.	W Polsce występuje sześć termicznych pór roku.	
4.	W kierunku wschodnim wzrasta roczna amplituda temperatury.	
5.	Na obszarze Polski dominują wiatry wschodnie.	
6.	Na zachodzie Polski zimy są łagodniejsze niż na wschodzie.	

Zadanie 23.**(0 – 1p.)**

Na konturowej mapie Polski literami zaznaczono cztery województwa.

W miejscu kropek wpisz nazwy województw i ich stolic.

A – województwo:.....

stolica:.....

C – województwo:.....

stolica:.....

B – województwo:.....

stolica:.....

D – województwo:.....

stolica:.....

Zadanie 24.**(0 – 2p.)**

W okresie dwudziestolecia międzywojennego Polska była krajem wielonarodowościowym. Wśród przedstawicieli innych narodów Polacy stanowili 65% ludności.

Uzupełnij tabelę w taki sposób, by przedstawiała procentowy udział poszczególnych narodowości w ludności Polski w 1939 r. W wolne miejsca wpisz cztery narodowości wybrane z ramki.

Niemcy	Białorusini	Żydzi
Litwini	Rosjanie	

Narodowość	Przybliżony udział w %
Polacy	65
	14
	10
	4
	2
inni	5

Zródło: <http://galaxy.uci.agh.edu.pl>

Zadanie 25.**(0 – 2p.)**

Z podanych poniżej surowców mineralnych Polski wybierz te, które zostały opisane w tabeli. Wpisz ich nazwy w odpowiednie komórki.

ropa naftowa	gaz ziemny	węgiel brunatny
	ruda żelaza	ruda miedzi
siarka	sól kamienna	węgiel kamienny
ruda cynku	gips	

Charakterystyka wybranych surowców mineralnych Polski	Surowiec mineralny
Wydobycie tego surowca energetycznego z polskich złóż jest niewielkie, pokrywa jedynie do 4% krajowego zapotrzebowania.	
Polska jest jednym z największych producentów tego surowca. Jego pokłady zalegają płytko pod powierzchnią Ziemi. Jednym z obszarów jego występowania jest Zagłębie Turoszowskie.	
Kopalnie, w których wydobywa się ten surowiec, znajdują się w okolicach Lubina i Polkowic na Dolnym Śląsku. Produkty z niego wytworzone charakteryzują się dobrym przewodnictwem cieplnym i elektrycznym.	
Znaczną część tego surowca (około 60%) sprowadzamy z zagranicy – przede wszystkim rurociągami.	

Wyjaśnienie

Szanowni Państwo

Z powodu błędu w edycji arkusza zadań konkursu przedmiotowego z geografii dla uczniów gimnazjum, w **zadaniu 24** - dotyczącym mniejszości narodowych Polski w 1939 r., w ramce zabrakło narodowości **Ukraińskiej**. Z tego powodu, zadanie nie mogło być w pełni poprawnie rozwiązane – zamiast czterech, można było udzielić tylko trzy poprawne odpowiedzi i zamiast 2 punktów, można było zdobyć jedynie 1.

W zaistniałej sytuacji postanowiono, przyznać **2 punkty** za **zadanie 24** wszystkim uczniom, którzy przystąpili do konkursu przedmiotowego z geografii.

Przewodniczący Komisji Wojewódzkiej
Konkursu przedmiotowego z geografii
dla uczniów gimnazjów
Radosław Jaroszewicz

Brudnopis: